

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Téma práce : Oznamování trestných činů a jeho kriminologický význam se zaměřením na oznamování trestných činů úplatkářství (whistleblowing)
Autor : Jan Janoušek
Vedoucí diplomové práce: JUDr. Bc. Jiří Říha, Ph.D.
Oponent : JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.
Rozsah práce: 68 stran vlastního textu (spolu s obsahem, literaturou, abstraktem a dalšími náležitostmi 84 stran)
Datum odevzdání práce: 6.9.2016

1. Aktuálnost (novost) tématu: Tématem diplomové práce je kriminologický význam oznamování trestné činnosti, přičemž zvláštní pozornost je věnována tématu tzv. whistleblowing, a to se zaměřením na oznamování korupce. Jde nepochybně o téma nosné, které u nás nebývá mezi tématy nejčastěji probíranými, na něž by se převážně soustředila pozornost kriminologů, jakkoliv se mu kriminologové nevyhýbají. Kriminalita právě z uvedeného pohledu se může jevit ve zcela jiném světle, pokud se odhalí skutečná její četnost a příčiny vyššího či nižšího zájmu společnosti na jejím odhalení. Nepochybně existují trestné činy, které z naprosté většiny jsou odhaleny činností policejního orgánu (např. typicky v dopravě, jde-li např. o ohrožení pod vlivem návykové látky), jiné zase typicky jsou odhaleny z podnětu obětí trestné činnosti či jejich blízkých (typicky např. násilné či majetkové trestné činy, trestné činy proti lidské důstojnosti). Svěbytným problémem je pak tzv. whistleblowing, který se v poslední době těšil zájmu i politiků i veřejnosti, zejména pak pokud jde o ochranu oznamovatele z řad zaměstnanců či státních služebníků možného kriminálně závadného jednání, o němž se dozvěděli při výkonu svého zaměstnání či (státní) služby. Jde tak o téma aktuální a vhodné ke zpracování v diplomové práci.

2. Náročnost tématu na:

- teoretické znalosti – byly potřeba především znalosti z oboru kriminologie, ale též z oboru trestního práva hmotného i procesního, kriminalistiky či dalších doprovodných věd kriminálních,
- vstupní údaje a jejich zpracování – diplomant se měl zabývat teoretickými východisky a aktuálními jevy v problematice oznamování trestné činnosti, nabízelo se využít především různé statistiky, případně též kazuistiku, či vlastní kriminologické výzkumy, vhodné se jevilo též provedení srovnání historického či mezinárodního,
- použité metody – odpovídající tématu.

3. Kritéria hodnocení práce:

- **Logická stavba práce:** Diplomant rozdělil práci do tří základních kapitol, které doplnil o nečíslovaný úvod a závěr. V první kapitole se diplomant věnoval pojmu kriminalita, tomu, jak se tento jev zkoumá, eviduje a co zahrnuje. Zvláštní pozornost pak upřel na pojem latentní kriminality, jak se zjišťuje, jaké jsou její příčiny (zde měl i podle obsahu kapitoly zjevně na mysli příčiny neoznamování skryté kriminality, tedy příčiny latence kriminality, tj. toho, proč zůstává tato část kriminality latentní, nikoli tedy příčiny samé kriminality, byť

- latentní, jak by se z názvu mohlo na první pohled zdát). Již v této kapitole pak uvedl základní východiska pro oznamování a neoznamování („neohlašování“) trestných činů. Struktura této kapitoly je poněkud zvláštní, subkapitolu věnovanou samotnému pojmu kriminality, podobně ani dalším tématům z názvu kapitoly neobsahuje, subkapitola nazvaná latentní kriminalita obsahuje i obecnější pasáž věnovanou ochotě osob oznamovat trestnou činnost, která asi neměla být součástí uvedené podkapitoly, jež je navíc v části první jediná. Členění práce v tomto směru se jeví jako trochu nevyvážené a neurované. Ve druhé kapitole se diplomant zabýval ohlašování kriminality, jejím vývojem, jednotlivými faktory ovlivňujícími rozhodování obětí (míněno, zda čin oznámí či nikoli). V první subkapitole se zabýval trendy kriminality, dále pak v druhé subkapitole jednotlivými faktory majícími vliv na rozhodnutí obětí oznámit trestný čin. Ve třetí kapitole se zabýval specifickým tématem ohlášení korupčních trestných činů (název kapitoly je poněkud nepřesný). V úvodní subkapitole se diplomant zabýval pojmem korupce, současnou právní úpravou ji postihující, jakož i latencí těchto deliktů (opět poněkud zvláštní je další členění, v němž prostor pro samostatnou pasáž mají jen posledně dva uvedené problémy, nikoli i první). Druhou subkapitolu tvoří problém whistleblowing, tato pasáž je pak podrobně dále členěna, a to až do kapitol pátého řádu. Ani rozvržení třetí kapitoly se nezdá nejšťastnější a nepřehlednější.
- **Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací:** Přehled použité literatury je úctyhodný, je obsažen na šesti stranách (obsahuje na šest desítek různých pramenů), v hojném počtu jsou zastoupeny práce zahraniční (psané anglicky), s nimiž i podle obsahu práce diplomant seriózně pracoval. Při citaci jinak diplomant dodržoval jednotný formát ve smyslu ČSN ISO 690, resp. 690-2, cizí práce cituje řádným a standardním způsobem. Snad jen určitou pochybnost vzbuzuje v práci na Právnické fakultě UK citace právních předpisů v poznámkách pod čarou, čímž je přetěžován poznámkový aparát (např. poznámky pod čarou č. 98-102 či 137-144). Na některých místech by čtenář uvítal odkaz na zdroj určitého tvrzení od diplomanta odlišné osoby, který není v poznámce uveden (např. na str. 38 údajné vyjádření Vrchní státní zástupkyně v Praze JUDr. Lenky Bradáčové).
  - **Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu):** Diplomant napsal relativně rozsáhlou práci, která má zprvu poměrně široký záběr, jenž záměrně posléze diplomant zúžil do zvláštní části v podobě aktuálního problému oznamování jen specifického druhu trestné činnosti. Diplomant při zpracování vlastní práce pracoval především se zahraničními prameny, což je na práci též dobře patrné a je třeba to ocenit. Čtenář nemající k nim přístup si může i s ohledem na hloubku zpracování tématu učinit dobrý přehled o jednotlivých aspektech oznamování trestných činů, jak jsou vnímány zahraničními autory. V některých pasážích by možná byl očekávatelný více kritický přístup diplomanta k takto získaným poznatkům, nicméně nelze současně uvést, že by diplomant bez vlastního přispění jen reprodukoval cizí práce. Diplomant s uvedenými poznatky pracoval kriticky, snažil se je aplikovat na naše prostředí, byl si dobře vědom specifik prostředí v České republice, která prošla v posledním období dramatickým historickým vývojem, jenž nepochybně měl vliv i na takové faktory, jako je kriminalita a její vnímání ze strany veřejnosti. Diplomant při zpracování postupoval logickým způsobem, nejprve se zaměřil na probíraný pojem, vymezil jej, následně analyzoval případy pod něj spadající, aby pak učinil vlastní odůvodněné závěry. Diplomant se v zásadě držel i probíraného tématu a naplňoval jej samotným obsahem práce. Pokud jde o třetí část práce, mohl diplomant lépe využít ke kritickému rozboru i dřívější pokusy o legislativní úpravu daného tématu, jež ovšem nebyly úspěšné.
  - **Úprava práce (text, grafy, tabulky):** Úprava textu je řádná, úhledná, práce je v tomto směru na standardní dobré úrovni. Diplomant, jak by bylo možno v případě psaní kriminologické práce očekávat, nezařadil do práce grafy ani tabulky, které tak nevyužíval k dokreslení svých poznatků.
  - **Jazyková a stylistická úroveň:** Diplomant v zásadě užívá spisovného jazyka, práce je v souvislých pasážích psána vcelku čtivě, občas se ovšem v textu objevují gramatické chyby, a to i hrubé (např. „smívání“ na str. 38, opakované chyby ve shodě podmětu s přísudkem – např. byly označeni, byly ochotni apod., nedostatky jsou i v interpunkci),

v některých pasážích lze shledat i drobné stylistické nedostatky.

4. Případné další vyjádření k práci: Na diplomové práci je znát, že diplomant věnoval tématu i práci samé značné úsilí. Seznámil se s velkým množstvím pramenů, zejména pak zahraničních, které dokázal umně využít, zprostředkoval tak čtenáři náhledy zahraničních odborníků na dané téma. V tom je práce nejsilnější a je třeba ji velmi ocenit. Vysokou kvalitu práci poněkud zbytečně srážejí některé drobné nedostatky, jak bylo uvedeno shora (zejména pokud jde o jazykovou úroveň práce). Vcelku jde ovšem o práci vysoce nadprůměrnou, nejde o běžný kompilát několika málo známých prací, diplomant zpracoval vědeckou práci, kriticky přistupoval k získaným poznatkům a na jejich základě učinil vlastní odůvodněné závěry, které ve stručné formě shrnul v poslední pasáži své práce s řadou zamyšleníhodných podnětů de lege ferenda. Práci jako celek je třeba hodnotit pozitivně.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

- *Jaký největší nedostatek má současná právní úprava pro oznamovatele trestného činu spáchaného v rámci organizace, pro niž pracuje?*

6. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě. Doporučuji k obhajobě.

7. Navržený klasifikační stupeň: 1

V Praze dne 16. září 2016

JUDr. Jiří Říha, Ph.D.
oponent práce